

УСПІХ «Пані у фургоні»

20 Після прем'єрного показу «Пані у фургоні» в Лондонському Королівському театрі в грудні 1999 року, театральний критик Чарльз Спенсер оголосив її «найліпшою виставою року».

Шерідан Морлі з «Інтернейшнл Геральд Тріб'юн» відвів їй місце серед «найвидатніших комедійних шедеврів нашого часу». Джон Пітер з «Сандей Таймс» відзначив, що драматург Алан Беннет та режисер Ніколас Хітнер подарували Лондону одне з найсумніших та найяскравіших видовищ за останні роки. Протягом семи місяців демонстрована у Лондонському Вест-Енді вистава й досі збирає повні аншлаги і виконавцям щоразу аплодують стоячи.

В основу п'єси покладено реальну історію такої собі Міс Шеперд, бездомної волоцюжки, якій поліція суворо заборонила роз'їжджати громадськими шляхами у своєму фургоні. Як наслідок, вона ставить свій засіб пересування просто перед будинком відомого драматурга Алана Беннета, а тоді презувало вмовляє його дозволити їй припаркуватися в його садку, де вона протягом п'ятнадцяти років житиме у фургоні. Автор п'єси використовує уривки з власних щоденників, які вів для написання драматичного твору.

У виставі письменника грають два актори, що має символізувати внутрішню розірваність його почуттів щодо непроханої гості. Алан Беннет перший — відсторонений спостерігач, письменник-професіонал, для якого й власне життя — лише матеріал для творчості, з-за письмового столу незворушно крізь вікно спостерігає дивацтва Міс Шеперд. Алан Беннет другий — прекраснодушний ліберал, поступово починає переїматися скрутою, в яку потрапила ексцентрична пані. Як гуманна людина він терпляче зносить її нападки, купує для неї речі, проводить їй електрику, щоб вона мала світло, тепло й можливість слухати радіо, а також зустрічається з соціальним працівником, заклопотаним її опікою. Критик Пол Тейлор з «Індепендент» висловлює припущення, що п'єса є «спробою катарсису, яка виникла з авторської потреби спокутувати власну провину. В той час, як його власна мати нервово неврівноважена, схилена на чистоті, доживає віку в притулку для літніх. Міс Шеперд тут, поряд, прямісінько за вікном. У комедії про доброго самаритянина мимоволі, на межі між добротою й провиною, обігрується типово англійська схильність мати роздвоєне сумління щодо усього на світі».

Актриса Меггі Сміт досягла гучного успіху в ролі Міс Шеперд, цілком довершеної у жахливому кашкеті, засмальцьованому лахмітті й капцях. Вона майстерно зображує лайливу відлюдкувату парію з найпримітивнішим уявленням про особисту гігієну. Ми дізнаємося,

що Міс Шеперд — колишня монахиня, музичний таланти якої був у зародку придушений католицьким священником: вона сподобиться духовних благ, якщо кине грати на піаніно. Позбавлена емоційної розрядки, вона стає все ексцентричнішою, вправляючись у писанні листів до громадських діячів на кшталт Маргарет Тетчер, якій вона залюбки б допомогла з економікою, чи до кардинальського колегіуму в Римі, пропонуючи посприяти в наступних виборах папи. Вона засипає лондонську мерію купами божевільних памфлетів, у яких висловлює прагнення стати членом парламенту. До того ж, вона постійно на зв'язку з Дівою Марією.

Про акторське виконання Меггі Сміт Джон Пітер з «Сандей Таймс» висловився так: «Меггі Сміт — одна з найбільших актрис лондонської сцени, зображує свою Міс Шеперд античною імператрицею у вигнанні, яка так і не втратила здатності наказувати і якнайприродніше відчувається в центрі уваги. Цю гру не назвеш інакше, ніж віртуозною, бо захоплюєшся й блискучою точністю, й тонкощами технічної майстерності...» Але це не єдине, що можна про неї сказати. В Міс Шеперд вражає відчуття природженої гідності, відчуття гордості, помпи й церемонності, хоча й потовчене і пошарпане, але непохитне. Вона чудово усвідомлює, що її з'ява — це подія. Брудний фургон виступає водночас і фортецею таємничих усамітнень, і персональною бойовою колісницею. Виходячи з нього, Міс Шеперд привносить із собою ауру запашних чарів, і це кумедно й чарівно водночас.

Гра Меггі Сміт запальна й нищівна; вона змушує глядача плакати й сміятись. Малосентиментальний образ відлюдниці в бейсболці та ганчір'ї переповнює співчуттям. Спостерігаючи за абсурдними самообманами, я часто не могла збагнути: чи сміюся я з Міс Шеперд чи над нею. З огляду на її вміння вертяти як заманеться драматургом-благодійником, що так часто здається на її милість, нема нічого дивного у тім, що Алан Беннет виявився розірваним надвоє.